

NASSER SIULO ATNAUJINTI SUEZO SUTARTI

TOKIOS BLOGOS VALDŽIOS, KAIP IKES, RAYBURN DAR NĖRA MATĖS

Dulles jau tris kartus buvo privedęs šalį prie karo slenksčio, nieko nesakydamas kongresui

CHICAGA. — Samuel Rayburn, vadinamas Mr. Democrat, atstovų rūmų pirmininkas, savo kalboj partijos konvencijoje pasakė, kad tokios blogos vyriausybės, kaip dabartinės, jam neteko matyti per ilgus metus kongrese. O kongreso narių jis jau yra 43 metus.

Pasirodžius Rayburnui, jo valstybės, Texas, delegacija suorganizavo už jį didžiausias demonstracijas. Jis nuramino pats Mr. Democrat, primindamas, kad nėra ko demonstruoti, nes jis netaiko jokių aukštesnė vietą ir kad dar neatėjo per rinkimo laikas į kongresą.

Atsakingas yra Eisenhoweris

Asmeniškai aš mėgstu prez. Eisenhowerį, kalbėjo Rayburn. Tik ne respublikonų politiką, už kurią atsakomybę tenka ne Bensonui, ne Dulles ir kitiems sekretoriams, o pačiam prezidentui.

Apie demokratų partiją atstovų rūmų pirmininkas kalbėjo kaip apie partiją su širdim. Ji per 20 metų valdymą sukūrė gerą gyvenimą, suteikė gyvenimo prasmės, išleido tokius įstatymus, kaip socialinio saugumo, atlyginimo minimumo, nedarbo pašalpų, aklyųjų ir invalidų paramos. Bet respublikonams visa tai buvo "iš pasalų selinančiu socializmu". Beje, pastaraisiais 4 metais šios rūšies socializmas pradėjo patikti ir patiems respublikonams.

Bloga užsienio politika

Pereitą sekmadienį prezidentas Eisenhoweris buvo iškviestas Rayburn ir kitus kongreso vadus pasitarimams apie Suezą krizę. Prisidarius būdų, dabar Eisenhowerio vyriausybė nori uždėti atsakomybę už būsimus įvykius kongresui. Bet šiaip vyriausybė vengia bendradarbiauti užsienio politikos su demokratais. Vyriausybė nėra ne vieno demokrato. Ji nesistengia informuoti nė kongreso, priekaitavo Sam Rayburn. Kongreso vadai iš Dulles straipsnio spaudos sužinojo, kad jis per trumpus 3 užsienio politikos vadovavimo metus buvo privedęs šalį tris kartus prie karo slenksčio.

Konstitucinis liberalas

Kitas sesijos kalbėtojas buvo senatorius Wayne Morse šio Oregono. 1952 metais, kada jis dar buvo respublikonų, energingai kovojo už Eisenhowerio nominavimą ir išrinkimą.

Bet dėl savo liberališkų pažiūrų jis netilpo respublikonų partijos rėmuose. Pirmą jis pasidūrė nepriklausomai, o vėliau perėjo į demokratų partiją ir atsidūrė jos pačiame kairiajame sparne.

Morse kalbėjo apie konstitucinį liberalizmą. Jam pradėjus kalbėti, tuoj pakilo Georgia valstybės delegatai ir išėjo, protestuodama prieš Morse liberalizmą.

Šio rudens rinkimuose jam teks vesti sunkią kovą su respublikonų kandidatu į senatą, buvusiu vidaus reikalų sekretorium Mc Kay. Morse pareiškė, kad Oregono piliečiai nėra linkę balsuoti už tuos kandidatus, kuriuos jiems pakiša Baltieji rūmai.

Kalbos buvo trumpinamos, nes visi demokratų vadai ruošėsi

Mrs. Perle Mestas balių Blackstone viešbuty.

"Geriausi mūsų gyvenimo metai"

Didelio įspūdžio konvencijoje padarė Harold Russell, berankis veteranas, buvęs Amerikos legiono vadas, plačiai žinomas iš filmo "Geriausi mūsų gyvenimo metai" (The best Years of Our Life). Tame filme jis vaidino save ir už savo valdybą laimėjo Oscar premiją.

Jis nupasakojo savo skurdžią jaunystę Bostone, kada mirus tėvui ir likus motinai su 3 vaikais, buvo paskendę skurde iki kaklo. Pamažu demokratų kongresas leido vieną socialinį įstatymą po kito ir gerino liaudies gyvenimą. Bet respublikonai šioms pastangoms nuolat priešinosi. Jie balsavo prieš visus socialinius įstatymus.

Harold Russell, kad ir praradęs rankas užsienio kare (Normandijoje), smerkė respublikonų izoliacinizmą, jų nenorą padėti vargingesnėms užsienio tautom. Jis ragino balsuoti už demokratų, kadangi tik ši valdžia gali užtikrinti "geriausius metus mūsų gyvenime".

IS VISO PASAULIO

Vengrija ieško draugystės

BUDAPESTAS, Vengrija. Naujasis Vengrijos komunistų partijos sekretorius Erno Gero pareiškė savo valdžios pageidavimą užmegzti su JAV kultūrinis santykius. Jis be to nuneigė Vatikano žinią, kad Vengrija pažadėjo paleisti kard. Mindszenty ir duoti jam pensiją, jei tik jis išvažiuotų į užsienį.

Arašitai Indonezijoje

JAKARTA. — Indonezijos armijos vadai suėmė informacijos ministerį Sutan Makmur ir pagrindinio suimti ir užsienio reikalų ministerį Ruslan Abdulgani. Jie du pridūrė įvairių piniginių suktybių. Premieras Ali išprašė kariškių leidimą užsienio reikalų ministeriui išvažiuoti į Londono konferenciją. Sušaukta kabineto posėdy pripažinta, kad kariškiai suėmė labai rimtą padėtį.

Dezertyras nori grįžti

HONG KONGAS. — Pakistano žurnalistas Naziri buvo Kinijoje, Peipinge, sutikęs Amerikos dezertyrą Samuel Hawkins, 22 m., iš Oklahoma City. Jis pareiškė norą sugrįžti į Ameriką ir pasiduoti teismui. Hawkins buvo vienas iš tų 21 Amerikos kareivio, kurie per Korėjos karą pateko į komunistų nelaisvę ir karui pasibaigus nutarė pasilikti priešo pusėje.

Marokas išleidžia žydus

RABATAS. — Maroko valdžia atšaukė įsakymą, išleistą prieš 17 dienų, kad žydams negalima išduoti išvažiavimo leidimų. Daugiausia jie nori išsikraustyti į Izraelį, kur jie jaučiasi saugiau, negu arabų šalyse.

Demokratų kandidatai į JAV prezidentus susitinka Chicago konvencijoje: Adlai Stevenson, sen. Lyndon Johnson iš Texas ir Averell Harriman. Kartu su politikieriais yra Johnson'o motina.

STEVENSON GALI LAIMĖT SU KITŲ PAGALBA, SAKO DABAR TRUMANAS

Jo silpnosios pusės yra: kovos noro trūkumas, konservatyviškumas, ryšiai su reaktionieriais

CHICAGA. — Trečiadienį buvęs prezidentas Trumanas dėstė Blackstone viešbuty susirinkusiems 400 žurnalistų, radijo ir televizijos reporterių, jau kiek kitaip savo nusistatymą apie Adlai Stevenson.

Nors jis ir nėra pats geriausias kandidatas, nors jis blogesnis už Harrimaną, bet jis vistiek gali laimėti prieš Eisenhowerį, jei jam ateis į pagalbą kovingės demokratai, aiškino Trumanas.

Jam reikia senių pagalbos

Netiesioginiai reaguojaudamas į Mrs. Roosevelt patarimą pasitraukti seniesiems ir užleisti vietą jaunesniems, buvęs prezidentas pastebėjo, jog Stevensonui, jei jis bus nominuotas, bus kaip tik reikalinga senio iš Mississippi pagalbos. Į klausimą, ar Trumanas iš tikrųjų yra pasiruošęs padėti Stevensonui nominavimo atveju, Trumanas atsakė, kad taip.

Adlai filosofija netraukli

Kartu eksprezidentas prisipažino, jog Stevenson politinė filosofija jo netraukia. Jam nepatinka Stevenson santūrumas ir jo ryšiai su konservatyviškuoju, reakcionieriškuoju elementu partijoje. Politinį santūrumą geriausiai galėtų apibūdinti sen. Byrd (dem., Va.), pridėjo Trumanas, norėdamas Stevensoną sulaukinti su šiuo konservatyvišku demokratų senatorium.

Reikia kovingo kandidato

Norint demokratams laimėti šį rudinį prieš respublikonus, jiems reikia nominuoti kovingą kandidatą. Bet Stevensonas nepasijūti dviasios kovingumo, kurio mums reikia, norint laimėti, kalbėjo Trumanas.

Į klausimą apie Mrs. Roosevelt pareiškimą, kad jis, pasisakydamas už Harrimaną, norėjo sustabdyti Stevensoną ir praklausti sen. Symington, Trumanas atsakė, kad Mrs. Roosevelt nukalbėjo pro šalį.

Stevensonas pirmąją

Trečiadienį paramą Stevensonui pakartojo New Jersey ir Arkansas valstybių delegacijos: kiek anksčiau Michigano.

Harriman yra toli atsilikęs. Bet jis ir jo vyriausias propagandistas New Yorko demokratų vadas Carmin de Sapio griežtai nuneigė gandus, kad Harriman ruošiasi ištolti iš rungtynių už nominavimą.

Mirė K. von Neurath, Hitlerio ministeris

FRANKFURTAS. — Buvęs nacionalistinės Vokietijos užsienio reikalų ministeris ir vėliau okupuotos Čekoslovakijos komisaras Konstantin von Neurath mirė antradienį, sulaukęs 83 metų.

Nuernbergo teisme jis buvo nuteistas 15 metų kalėjimo, po 8 metų jį 1954 metais sąjungininkai amnestavo.

Kinų valdžia turi 15 milijonų vergų

WASHINGTONAS, D. C. — JAV informacijos agentūros išleistoj knygoj "Komunizmo problemos" paduota skaičių apie vergų darbus komunistinė Kinijoje.

Medžiagą paruošė kinų istorijos profesorius Karl Wittfogel, dirbęs Washingtono universitete Seattle mieste. Jo žiniomis, komunistų valdžia Kinijoje prievartos darbuose laiko 15 milijonų žmonių.

M. B. SACHSUI PRAEJO NORAS KANDIDAUOTI

CHICAGA. — Miesto išdininikas Morris B. Sachs trečiadienį pranešė, kad jis atsisakė minties eiti į Illinois gubernatoriaus rinkimus, kaip nepriklausomas demokratų kandidatas.

Tie, kurie jį rinko į mieso išdininikus, atsiliepdami į jo pareidavimą paremti jį \$1, jei jis kandidatuotų, jau sudėjo daugiau kaip \$10,000.

Bombarduoja banginius

REYKJAVIK, Islandija. — Valdžiai prašant, Amerikos lėktuvai išskrido į jūrą bombarduoti būrius banginių, kurie daro islandų žvejams labai didelių nuostolių. Jie suplėšo jų tinklus.

Egiptas sulaukė 10 laivų

LONDONAS. — Suez konferencijos išvakarėse Izraelio vyriausybė pranešė, kad Egiptas vėl sulaukė 10 svetimų tautų laivų, kurie plaukė Suezą kanalu su prekėmis Izraeliui. Savo raštu Izraelis sako, kad jau nuo 1948 metų Egiptas naudoja kanalą savo politikos interesams, Izraelio laivininkystės blokavimui.

Japonų delegacija iš 15 asmenų atvažiavo į komunistinę Kiniją, pažūrėti padarytos "pažangos".

EGIPTAS YRA LINKĖS GARANTUOT LAISVĄ LAIVŲ JUDEJIMĄ KANALU

Jūrų tautos galėtų tik patarti, bet nevaldyti

LONDONAS. — Pakistano užsienio reikalų ministeris Chowdry, Nasser prašomas, buvo sustojęs Kaire ir iš ten atvežė Egipto vyriausybės pasiūlymą Suez kanalo konfliktui išspręsti.

Sudarė komitetą užtikrinti naftą Vakarų Europai

Anglija ir kitos Europos šalys kasdien suvartoja 2.5 mil. statinių

WASHINGTONAS, D. C. — Prie Amerikos karinės mobilizacijos įstaigos sudarytas 13 narių komitetas, kuris turi ištirti ir surasti šaltinius, iš kur Anglija ir kiti Vakarų Europos sąjungininkai gautų alyvos, jei tiekimas nutrūktų iš arabų kraštų.

Vidaus reikalų sekretorius Seaton pastebėjo, kad komiteto sudarymas nereikia praradimą vilties susitarti dėl Suez kanalo laivybos. Bet reikia būti pasiruošusiems visokioms galimybėms.

Jei Suez kanalas būtų uždarytas, Anglijai ir Vakarų Europai reikėtų parūpinti iš kitų šaltinių per dieną 900,000 statinių alyvos.

Jei užtruktų alyvą tekėjusi ir vanzdžiais per arabų šalis, reikėtų surasti kasdien alyvos V. Europai 2 mil. statinių. Anglija ir V. Europa sunaudoja per dieną 2.5 mil. statinių alyvos.

Ike tvirtina, kad nominuos R. Nixon

Kalbėjosi su Thomas Dewey

WASHINGTONAS, D. C. — Prezidentas Eisenhoweris tarėsi rinkiminius klausimus su buvusiu New York gubernatorium Thomas Dewey, du kartus respublikonų kandidatu į prezidentus.

Vėliau Eisenhoweris per savo spaudos sekretorių Hagerty pasiskelbė palankia žinia viceprezidentui Nixonui, kad, jo įsitikinimu, respublikonų konvencija jį tikrai nominuos antrajam terminui.

Harold Stassen, prezidento patarėjas nusiginklavimo klausimais, mobilizuoja kairiuosius respublikonus Nixonui sustabdyti.

PALEIDO KAREIVĮ, BOMBOS PASLAPČIŲ "ISDAVIKĄ"

HONOLULU, Havajai. — Aviacijos kareivis Jackson Kilgore, išpasakojęs "Honolulu Star-Bulletin" laikraščiui, kad pirmoji vandenilio bomba nepataikė numatyto taikinio, buvo išteisintas. Jis gavo tik papeikimą.

Kariuomenės vadovybė pripažino, kad šioji paslaptis buvo ir šiaip daug kam žinoma ir kad vargu galima už tai kaltinti vien tik šį kareivį.

Sam Rayburn, atstovų rūmų pirmininkas, kuris yra nuolatinis pirmininkas ir demokratų partijos konvencijoje, pasisakė už Stevenson kandidaturą. Rayburn yra vienas iš įtakingiausių demokratų politikų.

Egipto diktatorius visų pirma reikalauja pripažinti pagrindinį principą, kad tikroju kanalo valdytoju yra ir lieka Egipto vyriausybė. Jis nesipriešina sudaryti Suez kanalo tarptautinę tarybą, bet ji būtų tik Egipto valdžios patarėja kanalo operavimo klausimais, bet jokių būdu nevaldytų paties kanalo.

Jei Vakarų valstybės sutiks su pagrindiniu Egipto reikalavimu, kanalo nuosavybės pripažinimu, jo vyriausybė yra pasiruošusi pasirašyti naują sutartį su 1888 metų Konstantinopolio sutarties signatarais ir garantuoti laisvą visų jūrų tautų laivų judėjimą Suez kanalu.

Dulles kalbėjosi su Šepilovu

Valstybės sekretorius Dulles trečiadienį matėsi ne tik su anglijų premieru Edenu, bet ir su Sovietų užsienio reikalų ministru Šepilovu.

Šepilovas padarė valstybės sekretoriui "gerą įspūdį". Jis parodė taikingų norų, bet tikroji Sovietų taktika pasirodė, kad prasidės konferencija.

Dulles turėjo progos dar kartą išsikalbėti su anglijų užsienio reikalų ministrais Lloyd ir Pineau. Trys didžiosios Vakarų valstybės yra vieningo nusistatymo reikalauti tarptautinės kontrolės Suez kanalui, kad laisvas praplaukimas būtų tikrai garantuotas.

Burmon yra įsiveržę 4,500 kinų kareivių

Vykdo planingą okupaciją

MYTKYNA, Burma. — Burmos kariuomenės vadai gavo žinių, kad į jos teritoriją šiaurinėje daly jau yra įgubenta mažiau, 4,500 komunistinės Kinijos kareivių.

Komunistai savo invaziją į šias retai apgyventas sritis pradėjo prieš 2 savaites su 500 vyrų. Dabar tos įgulos stiprinamos ir duodama pagrindinė mąnyti, jog jie vykdo planingą Burmos sričių okupaciją.

Burmos vyriausybė, vedanti neutralią politiką, tuoj įsiveržimo užvedė derybas su Peipingo valdžios atstovais, kad jie iškraustytų savo įsibrovusius kareivius. Tikėta, kad komunistinė Kinija, pereitais metais davusi iškilmingą pasižadėjimą apie Burmos neliečiamybę, prašymą patenkins. Bet jį tai atsakė okupacinių pajėgų stiprinimu.

Hodge gavo 20 metų

10 metų dovanos, jei padengs išeikvojimus

CHICAGA. — Federalinis teisėjas Barnes nuteisė buvusį valstybės auditorių Orville Hodge 20 metų kalėjimo už išgavimą iš bankų virš \$600,000, naudojantis klastotais čekiais.

Jei jis išeikvotų sumas padengs, jam 10 metų bus dovanota. Artimiausiomis dienomis jį nuteis ir Sangamon apskritys teismas.

Long Prairie, Minn.

Lietuviškos vestuvės
šiaurinėje Minnesotoje

Rugpjūčio mėn. 5 d. Long Prairie, Minn., miestelyje buvo sutuokti kun. A. Trakio, asistuojant vietiniam parapijos kunigui, Vilius Albrechtas su Regina Veinsreideryte. Pabūlois buvo Jurgis Šepetys, Martynas Dumpys, o pamergėmis Ieva Albrechtaitė ir Rūta Dumpytė. Gėlių barstytojai buvo Henrikas Veinsreideris ir Rūta Šepetytė. Vargonais grojo Martynas Lacytis.

Tuojuo po suuoktųjų pažnyčios salėje vyko vaišės, skirtos daugiau draugams amerikiečiams, kurie džiaugėsi pirmą kartą pamatę lietuviškas vestuvines apeigas ir skanėsius bei gėrėjosi iš Chicago atvežtu vestuviniu pyragu — ragučiu.

Jaunosios tėvelių namuose buvo toliau tęsiamos vestuvės prie lietuviško vaišių stalo. Iš įvairių vietovių buvo suvažiuavę giminės ir draugai.

Jaunojo sesučių ir tėvelių iš Chicago, taip pat iš Chicago jaunosios brolis Edvardas su žmona Aldona, Martynas ir Trudė Lacyčiai, Iš Hutchinson, Jonas Dumpys su šeima, iš Detroito Jonas Šepetys su šeima ir D. Grujičs su žmona. Iš St. Paul, Minn., Ansas Bastijanas su žmona ir kiti.

Jaunojo tėvai Vilius ir Anė (gim. Blyžaitė) Albrechtai, kilę iš Klaipėdos, kur turėjo savo nuosavą kepyklą, dabar gyvena Chicagoje ir taip pat kartu su sūnumi turi kepyklą Marquette parke.

Jaunosios tėvai Adolfas ir Marija (gim. Talat-Kelpšaitė) Veinsreideriai, kilę iš Kauno, gyvena jau 7 metus Long Prairie, Minnesota. Čia jie turi nuosavus namus. Kaip Lietuvoje, taip ir Amerikoje A. Veinsreideris visą laiką dirba spaustuvs darbu.

Jaunoji pora atostogauja prie puikaus Ossakis ežero, Minnesotoje, ir netrukus grįš į Chicago naujam gyvenimui.

SUSIRINKIMU IR PARENGIMU PRANEŠIMAI

Chicago Lietuvių Suvalkiečių Draugijos choro repetitijos įvyks penktadienį, rugpj. 17 d., Hollywood Inn svetainėje, 2417 W. 43rd St., 7:30 val. vakare. Visi choristai kviečiami gausiai atsilankyti. Taip pat pasistenkite gauti naujų chorisų prirašytą chorą. A. B.

— Mažieji neturėtų kviesti tėvus į mokyklą, jei nori mokytis. Padėk tėvams savo ranka!

Dar iš Naujienų gegužinės

Rudeninis Naujienų piknikas, įvykęs rugpjūčio 12 d. Bučė darže, sutraukė daug margo svietelio. Ir diena pasitaikė tikrai graži.

P. Gudelis pikniką tinkamai tvarkė ir pristatinėjo programos dalyvius. Redaktorius dr. P. Grigaitis, Dievo apdovanojamas gražia iškalba, savo trumpu žodžiu susirinkusiems padarė gerą įspūdį ir susilaukė daug aplovismentų.

Abiejuoju ar patartina dainininkes kviešti piknikų programoms. Visų pirma — mažai kas jų klausosi, o antra — pačioms dainininkėms sunku per mikrofoną dainuoti. Mikrofonas dažniausiai blogai veikia ir sugadina ne tik dainininkų balsą, bet ir tariną ir sunku suprasti kas dainuoja.

Publikoje matėsi daug inteligentijos: daktarų, inžinierių, stambesnių biznierių ir šiaip įvairių visuomenės veikėjų.

Man buvo malonu susitikti dainininkes Oną Kubiliene ir A. Navickaitę iš Floridos, dabar čia beatostogaujančią. O. Kubilienė sakėsi neturėjusi laiko dalyvauti pirmąkartiniuose piknikuose, nes turėjusi kas sekmdienį važiuoti į Waukeganą aplankyti savo mamytės, kuri ten buvo rimtai susirgusi.

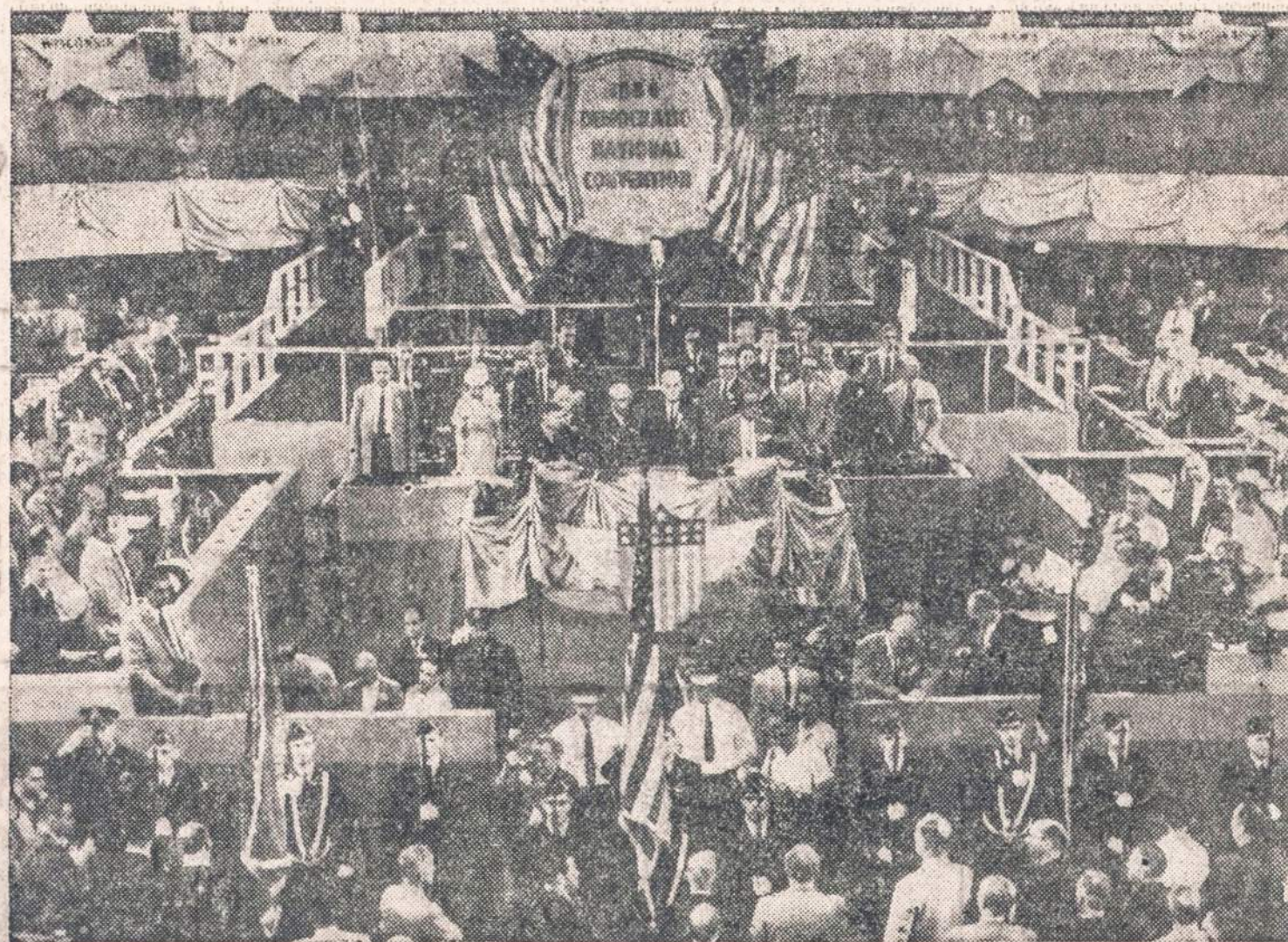
Buvo taipgi malonu susitikti dr. Zalatorį, inž. B. Kubilių ir p.p. šeštokus iš Floridos, dabartinį metu atostogaujančius Waukegane. Sutikau ir daug kitų pažįstamų bei draugų.

Naujienų piknikai visuomet smagūs ir gausiai lankomi, nes tai mėgiamiausias Chicago dienaštis. Ana Pranaitė

Keliautojai domisi net Vokietijoje

Broliai Charles ir Petras Simėnai, neseniai apkeliaję Ameriką ir padarę rekordą, šiomis dienomis gavo laišką net iš Vokietijos.

Jiems rašo Miuncheno liginėje gulintis J. Vaivada. Pasirodo, kad Vaivada ir Simėnai yra kilę iš vieno krašto. Jie vaikščiojo ton pačion mokyklon. Jiem yra žinomi Visčiūnai, Kuprelisės, Diliai ir kitos Panevėžio apskrities vietos. Vokietijoje gyvenantieji lietuviai, iš laikraščių patyrę apie Sirėnų padarytą rekordą, įdomiausi tolimesnė įvykių raida.

Demokratų konvencijos atidarymas Chicagoje. Grojamas Amerikos himnas.

SKAUTŲ STOVYKLA

Chicago lietuvų jūrų skautų ir skautėjų vasaros stovykla vyksta p. Basčio "Lakeside Resort" vasarvietėje prie Pewaukee, Wisconsin.

Stovyklon važiuoti Edens Expressway į šiaurę. Toliau tęsti US 41 ligi US 100. Pasukti US 100 į kairę ir tęsti ligi US 16. Pasukti US 16 į kairę ir važiuoti ligi Pewaukee. Nuo Pewaukee vadovautis rodyklėmis į stovyklą.

Visi Chicago skautų vadai, broliai ir sesės skautai ir visa lietuviškoji visuomenė yra maloniai kviečiama atvykti į oficialų stovyklos atidarymą, kuris įvyks šį šeštadienį, rugpjūčio 18 d.

Nakvynę bus galima gauti apylinkės moteliuose.

—Klemensas Vilkevičius jau antra savaitė guli Southtown ligoninėje. Jis turi sunkumų su viena koja, keliančia didelį skausmą. Vilkevičių galima pamatyti nuo 2 iki 3 po pietų, arba nuo 7 iki 8 vakare.

Kl. Vilkevičius yra žinomas veikėjas, priklausantis visai eilei organizacijų. Vilkevičius yra Dr. Jono Šliupo biografiškai leisti komiteto išdinininkas.

Pažįstantieji pageidauja, kad jis greičiau sustiprėtų ir vėl grįžtų į mūsų eiles. Linki jam energijos ir pasiryžimo pasveikėti.

—Prof. J. Kupronis atostogų proga viešėdamas Chicagoje aplankė "Naujienų" redakciją. Bekelaudamas po Vidurinių vakarus su žmona, sūnumi ir dukromis, buvo sustojęs St. Louis, Lansinge ir kitose vietovėse. Netrukus grįžta į Rustoną, La., kur dėsto vietos politechnikos institute. Prof. Kupronis yra "Girių Aido" redaktorius.

Užsakymus adresuokite:
NAUJENOS,
1739 S. Halsted Street,
Chicago 8, Ill.

Speak up, good and loud, on election day—and no one can ever speak down to you.

One thing we all know—every vote is vital. It shows the world how much we believe in this democracy of ours.

Don't miss your say-so. Be sure you're registered—and speak up on election day!

GET READY, by registering.

GET SET, by knowing what you're voting for. Then—GO VOTE!

Published as a public service in cooperation with The Advertising Council

Iš Utenos Klubo veiklos

Utenos apskrities draugiško klubo piknikas įvyksta sekmdienį, rugpj. 19 d., Bruzgulienės sode, priešais Lietuvių Tautines kapines. Visi klubo nariai malonėkite dalyvauti šiame klubo piknike. Bus geras orkestras šokiams, tad mėgėjai galės smagiai pasotkti pulkutes, valsus ir klumpakojus. Norintiems atsiųdinti bus šalto alučio ir kitų gėrimų. Alkaniems irgi nereikės būti: šeimininkės turės paruošusios gardžių užkandžių. Visi turėsime progos smagiai pasišokti, pasilinksinti ir drauge praleisti sekmdienio popietį tyrame ore tarp žaliuojančių ažuolų.

Visi, kas pasižadėjo dirbti piknike, prašomi laiku atvykti, kad galėtumėte tinkamai pasiruošti.

Šia proga taip pat noriu pranešti klubo nariams, kad dviejų mėnesių atostogos baigiasi su šiuo mėnesiu. Klubas susirinkimas įvyks rugsėjo 11 d. Vengliausko salėje, 4500 S. Talman av. Visi nariai dalyvaukite susirinkime.

J. B. Jusevičius, koresp.

Garsinkitės "N-nose"

Padėka

KASTANCIJA RYPKEVIČIENĖ

Mirė š. m. liepos mėn. 25 dieną ir palaidota liepos 28 dieną Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Mes a mindami ir apgailestami jos prasišalinimą iš mūsų tarpo, reiškiamo giliausia padėką draugams, kurie suteikė gėlių vainikus. Dėkojame graboriui P. J. Ridikai už mandagų ir tvarkingą patarnavimą; reiškiamo giliausia padėką grabešiams Chicago Lietuvių Draugijos nariams ir Universal Savings and Loan Bendrovės direktoriams, kurie patarnavo kaip garbės grabešiai. Dėkojame Dr. A. Montvidui už gražią kalbą koplyčioje, Dr. P. Grigaičiui už kalbą kapinėse ir visiems laidotuvių dalyvavusiems giminėms ir draugams. O tau, mūsų mylima žmona ir mamytė sakome: Išsėkis šaltoje žemėje. Nuliūdę lieka:

Vyras Antanas ir Duktė Olga.

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS GELINČIA
GELĖS VISOMS PROGOMS
2443 W. 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

LOVEIKIS Telegramu i
Visas Pasaulio
Dalis.
KVIETKININKAS
Gėlės Vestuvėms, Banketams
ir Pagrabams.
3316 So. Halsted St. YArds 7-7308

URBA Gėlės Mylinčiams
Vestuvėms
Banketams
Laidotuviams
Papušimams.
GELININKAS
4180 ARCHER AVENUE
Tel.: LA 3-5800 arba LA 3-5870

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandoje
Gražiausios Gėlės ir Vainikai, Antkapų papušimai ir sezoninės kapams
gėlės.
ROY R. PETRO (Putramentas)
5525 So. Harlem Avenue
Portsmouth 7-9020

LIŪDESIO VALANDOJE ŠAUKITE
MAŽEIKAS & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
3 ATSKIROS VESINAMOS KOPLYČIOS
6845 S. Western Ave. RE 7-8600-8601
Gyvenantiems kitose miesto dalyse gausim koplyčią arčiau jūsų namų.

A. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 So. Western Avenue
1410 South 50th Avenue
CICERO, ILLINOIS
TELEFONAI:
GRovehill 6-2345-6 * TOWNhall 3-2109

KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

John F. Eudeikis
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Seniausia ir Didžiausia Laidojimo Įstaiga
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ
4605-07 So. Hermitage Avenue
Tel.: YArds 7-1741—1742 ir LAFayette 3-9851
★
4330-34 So. California Avenue
Telefonas: LAFayette 3-0440
Mūsų radio programos šeštadieniais 9:15 ryto iš WGES, 1390 kil.
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos
★
AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENĄ
IR NAKTĮ.
★
TURIM
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VIRginia 7-6672

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET Phone: SEley 3-5711

ALFRED VANCE
177 WOODSIDE RD., RIVERSIDE, Ill. Tel.: OL 2-5245

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

P. J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Phone: COMmodore 4-2228

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th AVE., Cicero, Ill. Phone: OLympic 2-1003

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVENUE Phone: YArds 7-3401

ZIGMUND (ZUDYK) ZUDYCKI
1646 W. 46th STREET Phone: YArds 7-0781

YOU TRUTH RFE
RADIO
FREE
EUROPE
You, you. Your voice can pierce the Iron Curtain. You can show the Truth through Radio Free Europe to 70 million Communist-enslaved people behind the Iron Curtain! Truth keeps their hope and courage strong in their fight for liberty. Send your "Truth-Dollar" today to the Crusade for Freedom, c/o your local Postmaster, to help support Radio Free Europe.

MOVING **PERKRAUSTYMAS** **MOVING**
IS TOLI IR ARTI
(Nauji dideli trokštai - Naujaisi kraustymai ir rankiai)
Ilgų metų patyrimas - Pigus ir sąžiningas patarnavimas
JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69th Chicago 36, Ill. Tel. WILbrook 5-9209

T. KUCZEWSKI & CO. naujoje vietoje
4102 ARCHER AVENUE Tel.: FRontier 6-6399
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Siunčiame dėvėtus ir naujus drabužius, medžiagas, vaistus ir maisto produktus. Senus ir naujus daiktus priimame ofise. Galima siųsti ir paštu.
Visi siuntiniai siunčiami su jau apmokėtu muitu, ir pristatymas garantuojamas.
REIKALAUKITE KATALOGŲ.
Taip pat siunčiame daiktus užsakomus Anglijoje.
Siuntiniai pristatomi gavėjui 5-6 savaitę bėgyje.
Ofisas atdaras: Nuo pirmadienį iki šeštadienį, nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak.

**PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN, -
TURĖSI RYTOJ!**

TAIGI PRADĖK TAUPYTI ŠIOJE LIETUVIŠKOJE ĮSTAIGOJE.
Kiekvieno taupytojo indėliai yra andrausti iki \$10,000.00.

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N.
4071 Archer Ave. Tel.: LAFayette 3-8248
(1 vakarus nuo California Avenue)
CHARLES ZEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:
Pirmadienį, Antradienį, Penktadienį 9:00 ryto iki 4:30 val. po pietų.
Trečiadienį 9:00 ryto iki 12 val. diena. Ketvirtadienį 9:30 ryto iki 8:00 val. vak.

PADETIS KLAIPĖDOS KRAŠTE

Ko tėvynėje tikisi iš esančių laisvėje

(Tęsinys)

Sovietų valdomos šiaurinės Rytprūsių dalies, minimosios "Kalininingrado srities", k.p. sekretorius V. E. Černiševs, vėl išrinktas į Sov. S-gos k.p. c. komitetą, savo kalboje partijos 20-jam kongresui Maskvoje nusiūti, kaip dabar viskas š. Rytprūsiuose atrodo. Be sovchozų ir kolchozų "Kalininingrado apygardoje" veikia 4 vad. popieriaus ir celiuliozės kombinatai, o pačiame Karaliaučiaus mieste — dar mašinų fabrikas. Černiševs pabrėžė, kad Kaliningrado apygardoje esančios "pačios didžiausios gintaro atsargos pasaulyje" ir kad ten veikia "vienintelis fabrikas gintarui gauti ir apdirbti". Ta proga jis papeikė Rusijos Fed. Respublikos pramonės ministeriją, kad ji į gintaro gamybą ir prekybą "nekreipianti jokio dėmesio". Ankstesnieji įpareigojimai atstatyti ir išplėsti gintaro dirbtuves Palvininkuose nebuvę įvykdyti, nors tiek patys "tarybiniai piliečiai", tiek ir užsieniečiai labai pageidauja gintaro dirbinių. Šeštajame penkmetį suplanuota gintaro produkciją padidinti 3-5 kartus ir baigti statyti "gintaro kombinatą". Karaliaučiaus miestą su laiku turės būti paverstas žvejybos baze "šaurės ledjūry sugautai žuviai perdirbti".

"Der Europäische Osten" žurnalas, pasiremdamas atvykusių iš Karaliaučiaus srities lietuvių pasakojimais, rašo, kad miestas šiuo metu yra visiškai surusintas. Tačiau jis pats yra gėrybėmis geriau aprūpintas nei Vilnius ar Kaunas. Karaliaučius gyvena apie 200,000 "sovietinių piliečių". Kai kurių grįžusių vokiečių teigimu, lietuvių skaičius "Karaliaučiaus srityje" vis didėja. Kiek ten jų yra, tiksliai nežino, bet mano, kad bus apie 3-4% visų gyventojų. Senieji tos srities gyventojai yra "din-gė". Pačiame Karaliaučiaus mieste ir srityje "atsistatymas" vyksta "rusiškai" — t.y. visai ne taip, kaip skelbiama pagal planus. Kaliningradas paverstas okupuotą karinę tvirtovę...

Rusai ir "Karaliaučiaus srityje" yra numatę įvykdyti penkerių metų planą. Kadangi apie 400 vietovių beturi vos apie 100 gyventojų, todėl Sovietai yra apsisprendę š. Rytprūsiuose įkurdinti apie 600,000 rusų. Kiekvienais metais turi būti atkelta ir įkurdinta apie 120,000 "savanorių". Š.m. pradžioje jau atkelti pirmieji transportai maždaug po 1,000 žmonių iš Doneco baseino ir Ukrainos. Po jų — siunčiami kiti transportai. Kaip rusų planai rodo, čia okupantai yra pasiręžę sukurti naują mišrią bendruomenę, kuri taptų tvirta Sovietų imperijos dalimi. Jau dabar tarp naujakurių varoma propaganda, kad š. Rytprūsiai — tai "senoji rusų žemė, kurią tik per II-jį karą pa-

vyko atgauti atgal ir prisijungti prie tikrosios tėvynės". Pokario metais ten buvo daugiausia skatinami vykti atleisti kariai, o dabar pirmoje eilėje parenkami abiejų lyčių jauni žmonės. Transportai "naujakuriams" nieko nekaš-tuoja. Pačiame Karaliaučiaus mieste veikia įkurdinimo štabas, kuris naujakuriams padeda visokiais būdais. Kadangi nemaža tokiu būdu atsiunčiamų "naujakurių", bijodamiesi darbo ir tikėjėsi geresnio gyvenimo, paskam iš Rytprūsių pabėgo, tai dabar norima, kad kiekviena sovietinė respublika paskirtų tam tikrą procentą "naujųjų piliečių", kurie turi būti įkurdinti Rytprūsiuose. Į š. Rytprūsius paskirti rusų valdininkai gauna į mėn. po 250 rublių "Vakarų priedo", nes turi įsipareigoti ten dirbti 3 metus. Š. Rytprūsiuose tebe-laikomos didelės sovietinės įgulos. Taip pat Labiavos, Piliavos ir Vėliavos vietovėse apmokomi į kariuomenę paimitieji rusų kariai. Visuose svarbiausiose miestuose dabar gyventojų skaičius yra mažesnis, negu buvo 1939 metais.

Karaliaučiaus reikšmę Sovietams pademonstravo taip pat Bulganas su Chruščevu, vykdamie į D. Britaniją ir iš jos grįždami "Ordžonikidzės" karo laivu į Piliavos uostą, iš kur toliau atvažiavo į Karaliaučius. Ten jų pasitiktė ir išlydėti buvo suvaryti ne tik svarbieji vietos komunistų pareigūnai, bet taip pat iš Lietuvos ir kitų 2 Pabaltijo pavergtųjų respublikų.

Šveicarų "Basler National-Zeitung" ir kai kurie kiti Vakarų spaudos organai nurodo, kad maršalo Černiakovskio užimtas Vokietijos Rytuose žemes Sovietai nori amžinai sau pasilaikyti. Tai patvirtino ir ankščiau įvykdytas faktas, kad Karaliaučius, Piliava, Is-rutis ir kitos š. Rytprūsių dalys buvo prijungtos ne prie sovietinės Lietuvos Respublikos, kaip normaliai turėjo būti, bet įjungtos tiesiai į Sov. Sąjungą, norint tas sritis visiškai surusinti. Į š. Rytprūsius pretenzijų nori reikšti ir gandai, kadangi dabar, jų manymu, ten daugiausia esą atkelta ar tik ne gudų...

Tarp Rytprūsių vokiečių ir mažlietuvių gyvų susidomėjimą kelia kai kurių vokiečių žygiai JAV-se. Į jas nuvykęs Rytprūsių vokiečių pabėgėlių vadovas Dr. Gille JAV atstovų rūmų nariui Mr. Carroll Reece iš Tennessee įteikė adresą ir drauge iš gintaro plakėtę, atvaizduojančią "Rytprūsių vokiečių teritoriją". Kaip iš nuotraukų matyti, į tą teritoriją, lyg nacių laikais, buvo įtrauktas ir Klaipėdos kraštas. Minimas JAV atstovų rūmų narys Reece drauge su Dr. Gille priėmė 6 Vokietijos fed. parlamento atstovus, būtent: Dr. Atzenroth (FDP), prof. Dr.

Bruehler (DP), Dr. Hellwig (CDU), Mueller-Hermann (CDU) ir Hermaną Runge (SPD); priėmimo metu buvo taip pat du Bonos korespondentai: Dr. Wirth ("Sueddeutsche Zeitung") ir Appelt ("Stuttgarter Zeitung"), be to, Dr. Richard Sallet. JAV atstovų narys Reece šių buvo pagirtas už jo drąsą kalbą, pasakytą prieš kiek laiko JAV kongrese, kuria jis atskleidė vokiečiams nelaimingus Jaltos ir Potsdamo konferencijų padarinius, apeliuodamas į JAV vyriausybę, kad atitaisytų vokiečiams padarytą skriaudą. Plakete nurodytas sienas Dr. Gille atžymėjo kaip vienas iš "se-

niausių sienų Europoje". Tai, nors vokiečių vyriausybė oficialiai pasisako už 1937 m. sienas, betgi visa eilė vokiečių veikėjų reikią pretenzijas į Merrow iš New Hampshire, Lawrence Smith iš Wisconsin ir lietuviška pavarde Dr. jur., Dr. jur. h. c. John Vorys iš Ohio. Stebimasi vokiečių žygiais, kai jie, neturėdami žy-

mios dalies savo rytinių žemių, vis dėlto reikią pretenzijas į teritorijas net ir už 1937 m. sienų. Argumentai jų keliama maždaug tie patys, kaip ir nacių laikais.

(Bus daugiau)

Jei tenka kentėti nuo užkietėjusių KORNŲ (nuospaudų) ir nutrynų, tai vartokite naują ir skubų skausmų naikintoją X-IT. Bonkute kainuoja tik \$1.00 jūsų apylinkės drugstore.

LITUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA
Visu rūšių audraudas. Automobilų finansavimas. Notariatas. Valstybės patvirtintos kainos. JONAS KIRVAITIS, WILBROOK 5-5671 INTERSTATE INSURANCE AGENCY 6108 S. Ashland Ave., Chicago 36, Ill.

Duona ir įvairias skanas bulkutes kepa
BRUNO'S KOPYKLA
3339 SO. LITUANICA AVE
Tel.: CLIFFSIDE 4-6376
Pristatome į visas k. antuves u restoranus taip pat išsiunčiam į visus artimuosius miestus.

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI
PERKRAUSTAU (MOVING)
BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.
ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lituania Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel. FRONTIER 6-1882

GRADINSKAS
KRAUTUVĖ IR DIRBTUVĖ
Kambarių vėsinimą; TV; fonogra-fai; radio; vokiški, nešiojami, auto.
J. G. TELEVISION CO.
2512 WEST 47th STREET
Tel.: FRONTIER 6-1998

PIGIAI IR SAUGIAI
PERKRAUSTAU BALDUS
VIEŠŲ IR IS TOLIAU
K. EIDUKONIS
Turiu naują didelį sunkvežimį, specialius įrankius ir apdraudas.
2313 W. 91st St., Chicago 20, Ill.
Tel.: PRESCOTT 9-2781

BALDU PERKRAUSTYMAS
iš arti ir toli
NAUJAS SPECIALUS DIDELIS SUNKVEŽIMIS.
Pigus, sąžiningas patarnavimas su pilna apdrauda.
R. ŠERENAS
4546 SO. WOOD STREET
Chicago 9, Ill. Tel.: VI 7-2972

PLAŠĖ ŽOLĖ
Plašė arba Asuklis-Oškabardis žolė nuo inkstų, puslės silpnumo, kraujais vemimo, vandeninės ligos, betvarkio g o šlapinimosi, lytiškų ligų, šita žolė yra turtinga mineralais, kaip tai: Calcium, Silicon, Sulphur, ir yra žmonių, kurie negeria kavos ar arbatos, tik geria šitos žolės arbatą. Svaras \$3.00. Medlewa Zievers yra geriausia gyduolė nuo vidurių užkietėjimo, geriant daug ar mažai ji nepakenkia sveikatai. Ji lengvai liuosuoja vidurius, stabdo galvos skaudėjimus ir priduoda kūnui gyvumo ir skais-tumo. Svaras \$2.00.

ALEXANDER'S CO.
414 BROADWAY
So. Boston 27, Mass.

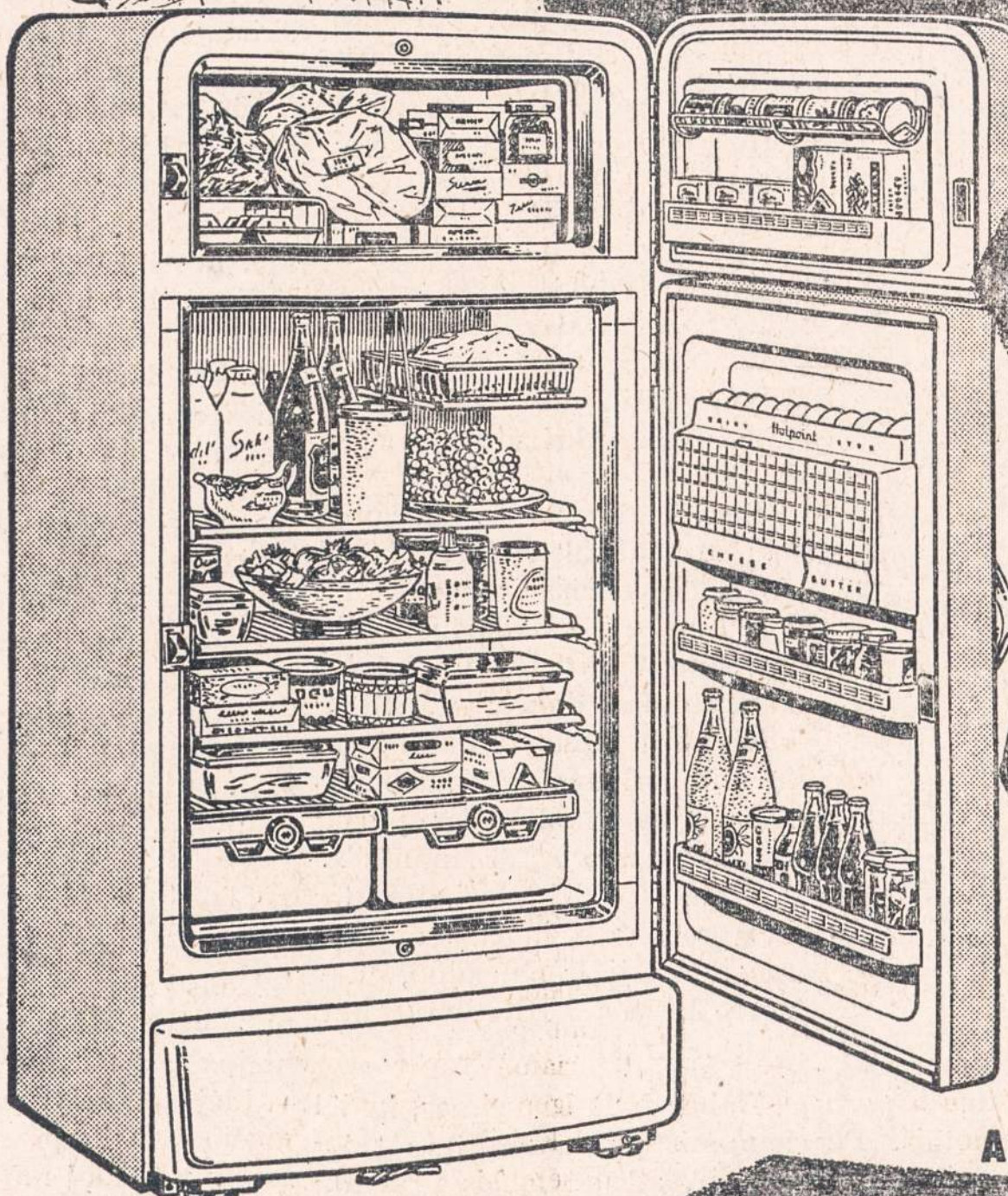
SOPHIE BARCUS
★
RADIJO VALANDA
Iš Stoties W. G. E. S.
1390 kilocycles
KASDIEN: Pirmadienį iki Penkta-dienio nuo 8:45 iki 9:30 ryte. Šeštadieniai nuo 8:30 iki 9:30 ryto.
Ir kas pirmadienį nuo 7:00 iki 8:00 valandos vakare.
Sėkmadienį 8:30 — 9:30 val. ryto iš stoties WOPR, 1490 kilocycles.
Tel.: HEMLOCK 4-2413
7121 SO. ROCKWELL ST.
Chicago 29, Illinois

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—THURSDAY, AUGUST 16, 1956

FOR FAMILIES THAT LIKE TO

SHOP ONLY ONCE A WEEK
(OR EVERY TWO WEEKS)

91-LB. TRUE FOOD FREEZER

Separate outside door. Fast-freezes and stores quantities of foods safely for months! Has its own cooling system.

IDEAL-HUMIDITY FRESH-FOOD KEEPING

Keeps everything fresher, longer! Adjustable aluminum shelves. Automatic defrosting. Finest refrigerator-freezer made! See it soon!

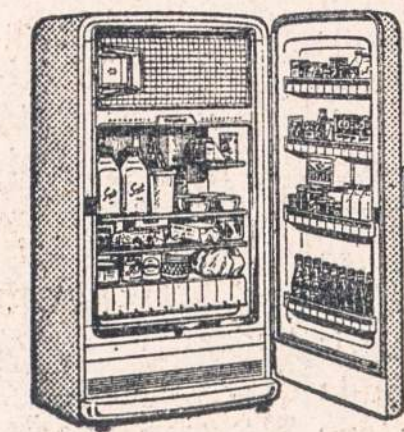
EASY TERMS

AS LOW AS

Hotpoint

TWO-DOR REFRIGERATOR-FREEZER

- ★ Rolls out from the wall!
- ★ Choice of new Colortones!

Model 6EF11

NEW! FOR FAMILIES ON A BUDGET!
Genuine 2-system refrigerator-freezer with a 75-lb. true food freezer! Ideal-humidity food-keeping, automatic defrost, deep shelves and butter bin in door. Model 6EF11. An outstanding new value for only

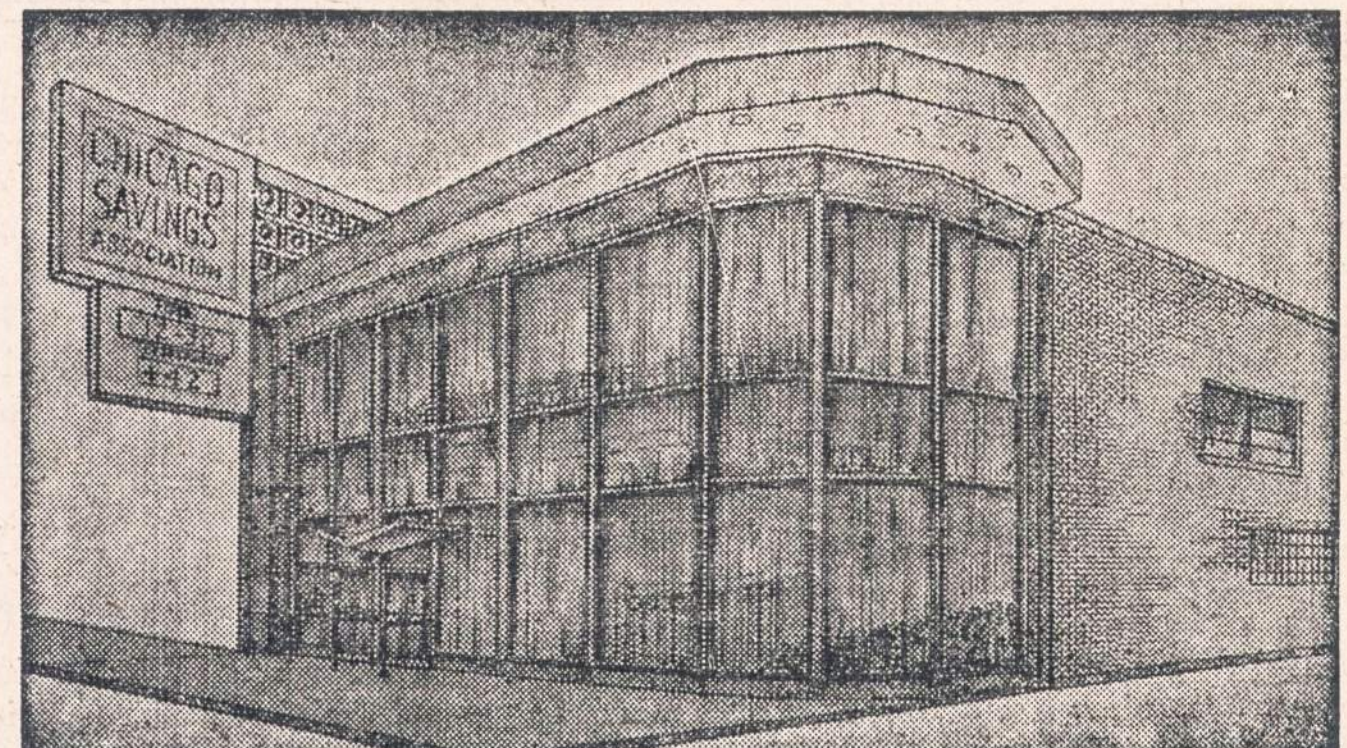
COME — IN TODAY

LEO BERMAN HARDWARE AND APPLIANCES

1638 W. 63rd Street

(1 block West of Ashland on 63rd Street)

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Chicago Savings and Loan Association naujai statomas namas, kuris bus baigtas šių metų gale.

Mes iš anksto kviečiame visus atsilankyti į mūsų naujojo namo šaučių atidarymą (Grand Opening), įvykstantį 1957 m. sausio mėnesį.

Saugiausia ir pelningiausia vieta taupomiesiems pinigams laikyti yra apdraustose taupymo bendrovėse, kuriose kiekvieno taupytojo indėliai yra pilnai apdrausti iki \$10,000 Jungtinių Valstybių valdžios agentūroje. Visos bendrovės, turinčios šitokius draudimus yra vienodai saugios, visos stropiai valdžios įstai-

gy prižiūrimos ir visos turi atidėti vienodai reikalaujamų sumų atsargas, bet daugumas atideda daugiau, negu reikalaujama. Skirtumas yra tik toks: kai kurios bendrovės yra patogesnės taupytojui, visada išmoko į išmoka aukštesnius dividendus ir teikia pelningesnius ir naudingesnius patarnavimus.

Chicago Savings nuo pat savo įsikūrimo dienos 1924 m. per daugiau, negu 32 metus, visada išmokėdavo taupytojams visas taupymui įdėtas sumas su aukštais dividendais. (Ir dabartiniu metu ši įstaiga moka aukščiausius dividendus "paid-up" investmentams). Kas liečia pelningus patarnavimus—tai Chicago Savings yra viena iš nedidelio skaičiaus tų bendrovių, kurios nemokamai teikia patarnavimus, iškeičiant čekius, apmokant šeimų sąskaitas ir atliekant kitokias pinigines operacijas.

Chicago Savings bendrovė, sąžiningai ir ekonomiškai pritarusi lietuvių tvarkomai, padidino savo turtą daugiau, negu iki \$18,000,000.00. Kviečiame visus pas mus, į mūsų pažangią, tvirtą finansinę įstaigą. Gyvenantieji toliau gali taupyti lais-kais — atsilaukite.

CHICAGO SAVINGS and LOAN ASSOCIATION
6234 So. Western Avenue GROvehill 6-7575 Chicago, Illinois

Atdara pirm. nuo 12 iki 3, entr. ir pentk. nuo 9 iki 4, ketv. nuo 9 iki 8, trečiad. uždaryta visą dieną, o šešt. nuo 9 iki 2 p. v. p.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

pataria:

1. Nepraleiskit visų uždirbtų pinigų. Taupykit nors dalį.
2. Pinigams padėti nereikia važinėti. Jūs galite pasiūsti paštu. Mes apmokėsime pašto išlaidas.
3. Planingas taupymas visados moka gerus dividendus.

2202 W. CERMAK ROAD
Virginia 7-7747
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

Chartered and Supervised by the U. S. Government

ISTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9-tos ryto iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 1 valandos po pietų. Trečiadieniais visai neatidaro.

NAUJIENOS
THE LITHUANIAN DAILY NEWS
Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. HAYmarket 1-6100
Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:
\$9.00 per year in Canada
\$9.00 per year outside of Chicago
\$10.00 per year in Chicago
6 cents per copy.

Užsakymo kainos:
Chicagoje—paštu: \$10.00
Metams: \$5.50
Pusei metų: \$3.00
Trims mėnesiams: \$1.25
Vienam mėn. su užsakymu: \$1.25
Chicagoje per išsiuntimą: 5c
Viena kopija: 30c
Savaitė: \$1.25
Mėnesiui: \$1.25

Užsienio: \$11.00
Metams: \$5.50
Pusei metų: \$3.00
Trims mėnesiams: \$1.25

Naujienos eina kasdien, išskyrus sekadienį. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois. Telef.: HAYmarket 1-6100
Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

Demokratai Nesuskils

Rašant šiuos žodžius trečiadienio ryte, atrodo, kad demokratų kovencija Chicagoje pasibaigs harmoniškai. Opiuoju Pilietinių Teisų klausimu platformos rašytojai beveik pasiekė vieningumą. Pietų demokratams daugumos pasiūlymas nepatinka ir jie protestuos, bet jų protestas bus tik "dėl rekordo".

Platformos Komitete paėmė viršų nuosaikesnė Stevensonso pažiūra. Tai reiškia, kad Stevensonas bus ir nominuotas.

Už jo kandidatūrą vakar pasisakė Michigan gubernatorių G. Mennen Williams, dauguma New Jersey delegatų ir dalis Wisconsin delegatų. Už Stevensoną nutarė balsuoti Massachusetts delegatai po to, kai jie iš mandagumo viena kartą pabalstus už "saviškį" John McCormack (daugumos vadą atstovų bute).

Sakoma, kad Stevensonas jau turįs 630 užtikrintų balsų konvencijoje, ir jam tereikės tik dar 56½ balsų iki absoliučios daugumos. Šį trūkumą lengvai galės užpildyti viena arba dvi stambesnės delegacijos, kurios dar "sėdi ant tvoros".

Tačiau derybų tęsiasi dieną ir naktį, ir iki ketvirtadienio popietinės sesijos pradžios Stevensonso pusen jau gal bus persimetęs pakankamas delegatų skaičius, kad jisai laimėtų nominaciją pirmajame balsavime.

O dėl viceprezidento konvencija tikrai neskils, nežūrint kas bus kandidatas šiam postui.

Paskutinei sesijai penktadienį tada beliks tik išklausti nominuotųjų kandidatų pareiškimus ir užgiedoti apie "harmoniją" demokratų eilėse ir nepalaužiamą pasiryžimą "sumušti" republikonus lapkričio rinkimuose.

Vienas politinis spektaklis bus pasibaigęs.

Trumano Nepasisekimas

Buvusiojo JAV prezidento Trumano kampanija už Harrimano kandidatūrą nepasisekė. Atrodo, kad jam labiau rūpėjo "sustabdyti" Stevensoną, negu įpiršti konvencijai New Yorko gubernatorių.

Trumanas negali dovanoti Stevensonui to, kad pastarasis, kandidatuodamas 1952 metais, stengėsi "atsiriboti" nuo jo ir jo administracijos, kuri, deja, buvo įgijusi ne per geriausią reputaciją publikos akyse. Stevensonas tada net viešai prasiitarė, kad jisai, jei bus išrinktas prezidentu, pasistengs "išvalyti jovalą" ("clean up the mess") Washington. Galima numanyti, kaip skaudžiai įžeistas tokia jo pastaba pasijuto Trumanas, kuris juk buvo JAV prezidentas ir padėjo Stevensonui gauti nominaciją!

Tačiau buvo čia ir daugiau, negu asmeninės ambicijos užgavimas. Stevensonas vedė palyginti švelnią priešrinkiminę kampaniją, kritikuodamas savo oponentą Eisenhowerį mandagiai; o Trumanas manė, kad reikia kirsti "iš peties", kaip kad jisai darė 1948 metais — ir visu nusistebėjimui laimėjo pergalę. Trumanas pyko, kad Stevensonas atmetė jo taktiką; ir paskui, kai pastarasis

prakišo rinkimus, Trumanas dar labiau sutvirtėjo savo įsitikinimą, kad Stevensonso "džentelmeniška" laikysena republikonų atžvilgiu buvo pralaimėjimo priežastis.

Tokios pažiūros jisai laikosi iki šiol. Netikėdamas, kad Stevensonas sugebės kaip reikiant išvoti kailį republikonams ir Eisenhowerio administracijai, Trumanas iškojo "smarkesnio" kandidato, ir pasirinko Harrimaną.

Tačiau Harrimanas yra per kairus pietinių valstybių konservatoriams. Jo nominavimas demokratų kandidatų suskaldytų partiją ir suteiktų pergalę republikonams rinkimuose.

Reikia neužmiršti, kad tada bus renkamas ne tik JAV prezidentas, bet ir kongresas. Jei demokratai ir neturi daug vilties praveisti savo žmogų į Baltąjį Namą, tai jie nori bent nepaleisti iš savo rankų kongreso kontrolės. Su Harrimano kandidatūra, kuri suskaldytų partiją, jie galėtų netekti daugumos senate ir atstovų bute.

Štai dėlko demokratų vadai atsiskakė remti Trumano kandidatą.

Buv. JAV prezidentas užvakar dar padarė bereikalingą išsišokimą, pastebėdamas, kad jisai manęs, jog Stevensonas "negali laimėti lapkričio rinkimų". Pasikarsčiavo. Šitie neapgalvoti žodžiai ne tik kenkia partijai, bet prieštarauja paties Trumano pirmesniai pareiškimui, kad "bet kuris demokratas" galįs laimėti rinkimus lapkričio mėnesį.

Penktadienio sesijoje Trumanas sakys kalbą ir, veikiausiai, stengsis šitą savo išsišokimą atitaisyti.

APŽVALGA

SKAITYMAI PARAPIJONAMS

Šio mėnesio 8 d. "Vilnis" idėjo redakciniam puslapyje dvių skilčių straipsnį, kurio autorius pasirašo "Kunigas J. Aleksiejus, Ukmergės parapijono". Gal kas stebės, kokia ta parapija ir koks tas klebonas, kuris bendradarbiauja komunistų laikraščiu? Bet pasirodo, kad parapija yra katalikiška ir klebonas yra katalikų bažnyčios kunigas, o ne koks zakristijonas arba klapčiukas.

Jisai rašo apie Ukmergės šv. Apaštalo Petro ir Povilo parapiją, įsteigtą 1387 metais. Pasakoja, kaip jos medinė bažnyčia pastatė "Lietuvos Kunigaikštis ir Lenkijos Karalius Vladislavas Jogaila bei Karalienė Jadviga; paskui, kaip medinė bažnyčia sudegė ir po jos sudėgė, viena po kitos, dar dvi bažnyčios; kaip vėliau buvo pastatyta mūrinė bažnyčia ir palaipsniui pertaisyta bei aprūpinta visokiais įtaisymais.

Rašytojas prieina prie paskutinio laiko ir rašo, kad "1955 metais į (bažnyčią) aplankė 7,696 miestiečiai ir 3,006 kaimiečiai"; iš to esą matyti, kad "Ukmergės katalikų parapija yra viena didžiausių Lietuvoje". Prie bažnyčios esą trys kunigai; "žmonės labai mieliai lanko bažnyčią; per didžiasias šventes susirenka didelės minios", ir "vietiniai valdžios organai nekluduoja tokiems tikinčiųjų žmonių susibūrimams.

Ukmergiečiai esą "labai tvarkingi vaikų krikštijimo srityje".

Pernai Ukmergės parapiją "su kanoniška vizita aplankė Jo Ekselencija Kauno Arkiepykupo, Kasiadorių ir Vilniaus Vyskupijų Valdytojas kanauninkas daktaras J. Stankevičius ir atliko "tepmo šventu aliejumi apeigą". Klebonas Aleksiejus sako, kad "ši sakramentą gavo 7,228 žmonės".

"Vilnis" didžiulioji, kad tokią gražaus bažnyčios aprašymo, kokį ji išspausdino, dar nėra davęs joks lietuvių katalikų laikraštis Amerikoje.

Dabar kyla klausimas, kodėl komunistų organas taip "storojasi", stengdamasis pralenkinti net ir katalikų spaudą?

Tikybės "laisvė"

To matyt, klausė ir "Vilnis" skaitytojai, nes, porai dienų praėjus, "V." redaktorius pasišaukino, jog tą dievobaiminą klebono raštą jie idėjo "dėlto, kad tikime į absoliučią tikybės laisvę".

Tai, žinoma, gryna nesąmonė. Absoliučios laisvės iš viso negali būti. Visuomenėje gyvendami, žmonės negali elgtis "absoliučiai laisvai", nes tada jie vieni kitiems kenktų ir tarp jų būtų nuolatiniai vaidai ir kiveriai. Net demokratiskiausioje šalyje kiekviena laisvė yra reguliuojama.

Jei "Vilnis" redaktorius tikinti "absoliučią tikybės laisvę", tai jisai pats nesizino į ką tiki.

Bet jisai parašė ne tik ne-

samonę, o ir aiškią netiesą. Lietuvą šiandien valdo Sovietų Rusijos totalitarinės diktatūros agentūra. Ši agentūra (Paleckis, Sniečkus ir Ko.) duoda tikintiesiems tikrai tiek laisvės, kiek leidžia jos "bosai" Maskvoje.

Šiandien ji turi instrukciją, kad "vietiniai valdžios organai" nekludytų Lietuvos žmonių eiti į bažnyčią ir mels-tis, bet kas gali pasakyti, kokią instrukciją jie gaus iš Maskvos rytoj?

Paleckio ir Sniečkaus kompanija visiškai priklauso nuo svetimos valstybės diktatorių, kurie daro ką jie nori ir prieš nieką neatsako. Lietuvos žmonės neturi jokio balso savo krašto valdyme.

Tie trūpiniai laisvės, kuriuos jiems nuberia Maskvos diktatūra, yra tik jos malonė, o ne žmonių teisė.

"Vilnis" redaktoriai šito skirtingo nesupranta, o jisai yra pagrindinis dalykas.

Kol žmonės tegauja tiek laisvės, kiek jos suteikia iš savo malonės valdžia, tol jie nėra laisvi tikrąja to žodžio prasme, nes tą malonę valdžia gali jiems bet kurią valandą atimti.

Tikra laisvė tegali būti tik tada, kur valdžia tarnauja žmonėms, o ne žmonės tarnauja valdžiai, — kaip Linkolnas kad pasakė: "Government of the people, by the people and for the people".

Komunistų pavergtoje Lietuvoje tikros laisvės nėra nė vienoje gyvenimo srityje — ir nebus, kol žmonės nenuskirats svetimųjų ir savųjų despotų jungu.

"REAKCINĖ MASĖ"

Keliskartus L. Prūseika gynėsi, kad jisai nesąs šalininkas idėjos apie "reakcinę masę" — idėjos, kurią pereinoto šimtmečio pabaigoje ir šio šimtmečio pradžioje męgdavo skelti extra-kairieji revoliucioninkai.

Bet rugpiūčio 13 d. jisai vietiniame komunistų organe rašo:

"Lietuviška reakcinė spauda, pradėjus 'Naujienomis' ir 'Keleiviu' ir baigiant klerikalių šlamštais, didžiausiu įtūžimu išniekino Egipto valdžią..."

Matote: "vėsa reakcinė spauda". Tik komunistų spauda "pažangi".

Tampo Hodge po teismus

Sangamon' apskrities šerifas atgabeno buvusį valstybės auditorių Hodge iš Springfieldo kalak į Springfielddą JAV teismui Čikagoje. Čia jį laukia vėl didelė bausmė už klastotas bankines operacijas. (v)

K. T. DUBYSĄ

Stevensonas ir Harrimanas

Abu antraštelę minimi asmenys yra žinomi demokratų partijos žymūs veikėjai ir politikai. Stevensonas prezidento vietos siekia jau antrą kartą. 1952 m. pralaimėjo respublikonų partijos kandidatui Eisenhoweriui. Šiais metais jis dirba, kad laimėtų demokratų partijos kandidato nominaciją. Tada ir vėl rungtis su Eisenhoweriu. Demokratų partijos nacionalinė konvencija atidaryta rugpiūčio 13 d. Chicagoje. Čia iškilo nelauktas Stevensonui ir jo šalininkams dalykas: demokratų partijos dvasinis vadas, buv. prez. H. Trumanas, sekmdienį, rugpiūčio 12 d., pasiūlė konvencijai demokratų partijos New Yorko gubernatorių Harrimaną kaip tinkamiausią asmenį būti JAV naujuoju prezidentu. "Aš pats ilgai galvojau, svarčiau, studijavau gautus laiškus, priešdamas išvadą, kad Harrimanas yra tas demokratų partijos žmogus, kuris gali laimėti rinkimus, nugalėti respublikonus ir sugrąžinti demokratų ir Baltuosius Rūmus", — sakė Trumanas.

Dabar jau visu smarkumu prasidėjo kova už nominaciją tarp Harrimano ir Stevensonso bei jų šalininkų. Ketvirtadienį, rugp. 16 d., bus galutinis parinkimas demokratų partijos kandidato į prezidentus lapkričio 6 d. rinkimuose. Pranašavimų yra visokių, bet galutinį žodį tars delegatai. Jie pasirinks iš dviejų viena, o gal ir nežinomąjį trečią asmenį, kuris visai nesireklamavo.

Stevensonso užsienio politika JAV užsienio politika pagrindinai nepasikeis, nes ji vedama abiejų partijų pritarimu, ypač kritiškaisiais momentais. To negalės pakeisti nei Harrimanas, nei Stevensonas. Kitas dalykas šių kandidatų asmeniškai jausmai ir siekliai.

Pasižiūrėkime tik į pavergtų kraštų laisvinimą. Abu kandidatai savo kalbose prisimena pavergtuosius, rodo susirūpinimą, bet skirtingai. Stevensonas daugiau linkęs bendrauti su Sovietais, nors jie ir neatsiada padarytų laisvę skriaudų. Jo kalbos turi neaiškumų, tiksliai abejotini, žodžiai per daug diplomatiškais skraistėmis apklostyti. Jei vienur pasako atviresnį žodį, suprantamiesį sakinį, tai kitur stengiasi "netaktų" išlyginti, sušvelninti ir sujungti su aukštojos diplomacijos etika. Iš jo patarėjų pasigirsta tiesiog nedovanotini išvedžiojimai. Paskutinė tik buvusį Maskvoje ambasadorių G. Kennan. Jis žinomas kaip artimas Steven-

sono draugas, politinis patarėjas. Nors Maskva jį "išprašė", bet savo politiniais išvedžiojimais jis stengiasi jai pasitarnauti. "Mr. X" politiniais straipsniais spaudoj pasirodė, kaip didelių valstybių šalininkas, mažoms valstybėms nepripažįstas jokių laisvės teisių, savarankiškumo, nes jos "maišo" ir gadina "didžiųjų" valstybių sugrupavimą, įtakomis pasiskirstymą.

Atsimename jo įrodinėjimą, kad Europoj negali būti tikių mažų valstybių, kaip buvo prieš II-jį Pasaul. karą. Jos gali būti sujungtos arba "supagallėjimu" paliktos taip, kaip yra dabartinis metu, suprask — Sovietų malonė. Tai reiškia, kad nuo seniausių laikų gyvenusios tautinės valstybės turi išnykti, asimiliuotis, pasiduoti Sovietų amžinai globai. Simpatijos suprantamos. Rekomendacijos taip pat.

Nors yra Kongreso ir Senato rūmų rezoliucijų, varžančių Amerikos vykdamosios valdžios nesiderinančius su demokratines laisvės principais dalykus, bet prezidentas ir jų prisilaikydamas turi galios padaryti žalos, kaip atmintinojo Jaltos, Teherano, Potsdame. Nors atsikirsdamas Michigano kongresmanui Makrovičiui Stevensonas patikslino, kad jo nuomonė su Kennan nevisur sutinka, ypač pavergtų kraštų laisvinimo srityje, bet aiškiai ir suprantamai neišreiškė savo nusistatymų tame reikale. Viskas liko gražiais žodžiais supinta į diplomatinę taktiką, manevravimą ir konfidencialumą. Kaip žmogus ir veikėjas, Stevensonas yra tinkamas, bet savo paslaptingumu, patarėjų pasirinkimu, pavergtų kraštų kilmės asmenimis, kurie dirba, kovoja, aukojasi, kad jų kraštai atgaugtų pilną laisvę, nusikratytų komunistų primestu režimu, jį teltų laikyti abejotinu, be didesnių vilčių laisvinimą paspartinti. Jis liks tik esamos padėties tęsėjas, daugiau rodantis iniciatyvos Vakarų ir Rytų koegzistencijai.

Harrimano pareiškimai

Didelė priešingybė jam yra Harrimanas. Galima prileisti, kad jis eis nauju keliu, vartos naujus metodus pavergtų kraštų laisvinimo reikaluose. Kaip buvęs II-jo Karo metu JAV ambasadorium Maskvoj, jis žino Sovietų tikslus ir yra daugiau susipažinęs su tikrąja komunistų doktrina. Harrimanas ieškos kelių demokratines laisvės principus indorsuoti aiškesnėmis ir suprantames-

(Tęsinys 5-oje pusl.)

JONAS URMANAS

Rusijos kalėjimai prieš 1917 metų revoliuciją

Po Lenkijos ir Lietuvos paskutiniojo padalinimo Rusijos caro valdžia Lietuvą padavino šiaurės vakarų kraštui, lietuvių tautą daugiau negu šimtą metų žiauriai persekiojo: uždraudė lietuvių spaudą, Lietuvos gyventojus žudė, trėmė į Sibirą, kalino, kankino Sibiro sunkiųjų darbų kalėjimuose bei Sachalino salos priverčiamųjų darbų stovyklose. Kad lietuvių visuomenė, ypač lietuvių jaunimas, susidarytų nors apytikrį vaizdą, kokias kančias lietuvių tauta turėjo iškentėti, aš šiame rašinyje aprašau kai kuriuos Rusijos imperijos kalėjimus bei priverčiamųjų darbų stovyklas.

Bendros žinios

Prieš pradėdamas rašyti apie Rusijos imperijos kalėjimus, pravartu bus nors šiek tiek supažindinti skaitytojus su Rusijos imperijos gyventojų luomais, valstybės santvarka bei administracija.

Rusioj imperija Vakarų Europoje buvo vadinama tautų kalėjimu, nes Rusijos užkariautos tautos, kurių buvo gana daug,

neturėjo jokių politinių laisvių — buvo persekiojamos, kalinamos ir be teismo tremiamos į Sibirą.

Bet ir beveik visa rusų tauta, ypač valstiečiai, turėjo pereiti per kalėjimus, nelyginant skaistyklas. Rusijos imperijos gyventojai susidėjo iš šių luomų: 75% valstiečių (iš jų 90% neraštingų); 15% darbininkų ir miesčionių; 6% prieklių, pramonininkų, amatininkų ir tarnautojų; 3,7% bajorų bei dvasininkų ir 0,3% didikų: kunigaikščių, grafių, baronų.

Rusijos imperija buvo neaprežta monarchija, kurios priešaky stovėjo caras su savo patarėjais-didikais (kamarilija). Caro buvo įsteigti Valstybės taryba (Gosudarstvennyj soviet), senatas (pravitelstvenųščij senat) ir ministrų kabinetas (kabinet ministrų). Tų įstaigų narius skyrė caras. Kadangi caras buvo laikomas Dievo panteptuoju (Božij pomazannik), tai jis buvo ir pravoslavų bažnyčios galva. Pravoslavų bažnyčios reikalams tvarkyti caras įsteigė šventiausiąjį sinodą (sviatieščij sinod), kurio narius vyskopus (archieščius) ir ober prokurorą skyrė caras. Be to, po 1905 m. revoliucijos caras įsteigė Valstybės Dumą, kurios narius rinko gyventojai.

Visa Rusijos imperija buvo padalinta į karo apygardas; apygardos — į gubernijas, gubernijos — į apskritis, apskritys — į valsčius, valsčiai — į seniūnijas. Gene-

ral-gubernatorius, gubernatorius ir kitus aukštus administracijos pareigūnus skyrė caras, o visus kitus administracijos pareigūnus skyrė general-gubernatoriai, gubernatoriai ir kitų žinybų viršininkai. Visi Rusijos imperijos administracijos pareigūnai buvo dvarininkai arba šiaip bajorai.

Rusijos imperijos policija

Visa Rusijos imperijos administracija gaudavo įsakymus iš caro ir jo kamarilijos. Faktiškai tačiau visą Rusijos imperiją valdė visagali policija, susidedanti iš ochrankos (ochrannoje otdelenije), žandarmerijos ir viešosios bei kriminalinės policijos, remiama kazokų būžonais, kareivių durtuvais ir kalėjimais.

Rusijos gyventojai, ypač valstiečiai ir darbininkai, gyvendami labai skurdžiai ir badaudami, nuolat bruzdėjo. Rusijos caro valdžia, kad lengviau galėtų valstiečių ir darbininkų bruzdėjimus tramdyti, nuolat laikė visoje imperijoje karą stovį. Esant karui stoviu, visagali policija siuntė be jokių skrupulų. Jeigu kur nors būdavo ramu ir visuomenė bei spauda pradėdavo reikauti panaikinti karą stovį, tada policija išprovokuodavo neramumus, ruošdavo žydų pogromus, išprovokuodavo net teroristines žudynes. Žydų tauta policijai buvo aukso kasyklos. Policija, kad geriau galėtų pasipelninti, išgalvodavo žydų persekio-

jimui tam tikrus aplinkkraščius. Neretai policija bendradarbiavo su vagimis, plėšikais ir provokatoriais. Kad policija čėmė kyšius, tai buvo visai natūralus dalykas. Bet paskutiniuoju laiku policija tiesiog plėškė gyventojus, ypač namų savininkus, prieklius ir pramonininkus. Prieš pat I Pasaul. karą Peterburge policija taip be atodairios plėškė gyventojus, kad Peterburgo burmistras (gorodskoj golova) turėjo prašyti vidaus reikalų ministrą sudrausti sostinės policiją.

Rusijos imperijos kalėjimai

Rusijos imperija turėjo be galo daug kalėjimų. Nei viena pasaulio valstybė neturėjo tiek kalėjimų kiek jų turėjo Rusijos imperija. Kiekviena gubernija turėjo gubernijos kalėjimą, kiekvienas valsčius — valsčiaus kalėjimą. Sostinėje Peterburge dar buvo Petro-Povilo ir Šliusselburgo tvirtovės bei garsusis "Kresty" kalėjimas. Maskvos miestas turėjo garsųjį Lubiankos kalėjimą. Be to, buvo įsteigta daug grasos kalėjimų, karo kalėjimų: Aleksandrovsko, Nerčinsko, Akatujų, Zerentujų, Kuznecko ir kt. Sachalino saloje buvo įsteigta daug priverstinių darbų stovyklų — medinių barakų aptvertų spygliuotos vielos tvora. Kiekvienoje stovykloje vargo tūkstančiai kalinių. Kaliniai kirtė mišką, nešė arba

vilko rastus į prieplaukas ir krovė į laivus. Tai buvo prototipai dabartinių koncentracijos stovyklų. Minėtuose kalėjimuose bei Sachalino saloje buvo kalinami milijonai kalinių. Visi kalėjimai buvo perpildyti kalinių, o Sachalino saloje dirbo priverstinių darbų stovyklose tūkstančiai vergų.

Apytikriai gubernijų kalėjimuose buvo laikoma po 2,000 kalinių, apskričių kalėjimuose po 500 kalinių, valsčių kalėjimuose po 10, sunkiųjų darbų — po 5,000, grasos — 1,000, karo kalėjimuose po 1,000, tvirtovėse (Kresty ir Lubiankos) — 10,000, Sachalino saloje — 500,000 kalinių. Kasmet administracija ištremdavo į Sibirą be teismo apie 500,000 žmonių.

Vaikinas, pavogęs vištą ar šiaip kokį menkėkį, buvo baudžiamas iki 2 metų kalėjimo. Apskričių kalėjimai buvo, nelyginant tam tikros vidurinės mokyklos: ten išmokydavo, kaip iškraustyti žiopių kišenes, kaip apvalyti gyventojų butus, o gubernijų kalėjimai jau buvo tikros akademijos: čia kalinius išmokydavo arkliaus vogti ir juos slėpti, plėšikavimo ir žmogžudysčių. Kaliniai išėjo iš kalėjimų, nei kiek nesidrovėdavo buvę kaliniai, priešingai — jie tuo didžiudavosi.

(Bus daugiau)

